

Linus Reichlin

Kout světa

1

V jedné vsi s latinsky znějícím jménem vystřelil Martens na dva muže a v té chvíli poznal, že se zmýlil. Žena padla do písku, její paže se nepřírozeně pohybovaly, Martens zavřel oči. Jsem lékař, pomyslel si. Jsem lékař. Svůj život uchovám v čistotě a bohabojnosti, stejně tak i své umění. V čistotě a bohabojnosti. To byl pátý paragraf Hippokratovy přísahy, Martens se pokoušel vzpomenout si na první. Jak zněl první? Kdo si dokáže vzpomenout na pátý paragraf, pro toho by první neměl být problém. „Přísahám,“ mumlal Martens, „a volám Asklépia a Hygieiu... volám Apollóna lékaře a Asklépia a Hygieiu a Panakín a všechny bohy a bohyně za svědky.“ Byl lékař a byl ozbrojen, protože ti druzí vypsalí odměnu na hlavu za zahraniční lékaře. A byl dobrý střelec, ale jako lékař takovým vůbec být neměl, teď se to vymstilo. A dál dál, jak je ta přísaha dál, druhý paragraf? Živé svolávám, mrtvé oplakávám, blesky zaháním. To se sem nehodí, ale tohle motto ze Schillerova *Zvonu* se mi vždycky líbilo. Jestlipak to dám ještě dohromady latinsky? *Vivos voco, mortuis plango. Fulguro frango.* Bylo to *mortuis*, nebo *mortuos*? Těžké rozhodování, když hlava mu ještě duní po detonaci bomby, kterou ti druzí předtím dálkově odpálili. Propojili Nokie se zápalným zařízením, a pak bombě zavolali. Protože nemají žádné přátele, pomyslel si Martens. Ta myšlenka v něm vyvolala dráždivou chuť se hystericky rozesmát, musel se kousnout do ruky, a ta se mu mezi zuby třásla. Detonace přepůlila přední osu Fuchse jako zápalku, moje sanitka, říkal si, zachraňuju životy, když mě nechají. Ležel ve stínu zdemolovaného auta, uškvařené pneumatiky páchly. Zaslých volání. Otevřel oči. Byly to dvě ženy, jedna ležela v prachu, druhá křičela něco směrem k němu. Chytila zraněnou oběma rukama a táhla ji s velkou námahou přes ulici. To nemohla být pravda. Ne tři dny před odletem domů. Na noze zraněné ženy visel sandál, a krátce předtím, než obě ženy zmizely v malých dřevěných dveřích hliněného domku, sandál se z nohy uvolnil a zůstal ležet na zemi.

Teď bylo všechno zase jako předtím. Pokojná, lhostejná ulička, vlevo se o hliněnou zeď opírala bílá Toyota Corolla, vpravo dům, v němž ženy zmizely, horký vzduch plný stojícího prachu, uprostřed cesty sandál.

Poček ještě, pomyslel si Martens. Ještě nebylo jasné, jestli to všechno nebyla klamná představa. Musel uvažovat, rekapitulovat. Přitom ho rušil nepřetržitý rachot. Někde za ním ostatní rachotili, byli to vlastní lidi, Niehoff, Khalili, Petersen a pár dalších z nového kontingentu, opětovali palbu.

„Ticho!“ vykřikl Martens, ale vlastní lidi byli moc daleko a ti druzí ještě dál, a žádosti o ticho se v takovýchhle chvílích stejně nikdy nevyhoví. Zacpal si uši. Odvracíme se od halasu války, abychom naslouchali pasoucím se srnkám. Kdo to napsal?

Nedokázal si vzpomenout. V čistotě a bohabojnosti, pomyslel si, jsem lékař. Uklidňovalo ho, že si to tak často připomínal. Znamenalo to, že s ním něco není v pořádku, že je v šoku a nemůže uvěřit tomu, co vnímá. No a je to snad zázrak! Říkal si a vybavila se mu melodie jedné rockové písničky, jsem žhavej, ty jsi žhavá, no a je to snad zázrak! Bomba explodovala přímo pod ním, seděl ve Fuchsu na předním sedadle a zíval, protože včera v noci provozoval vzadu v Brémách s Ninou Voigtovou cosi, co ona nazvala velkou jízdou, a u ní to sedělo, protože šlo o to ji nejdřív převálcovat, pak omezit rychlost a nakonec se do ní navézt. Zíval, a k málo přednostem tohoto kouta světa patřilo, že zazívání v pravý okamžik mohlo zabránit prasknutí ušního bubínku. Bomba explodovala a obrovský tlak denotace vymáčkl z Martensova těla duši, na chvíli se pozoroval zvenčí: svůj znetvořený obličej, hrůzou otupělý pohled, skoro idiotský, v blízkosti smrti člověka zjevně opustí veškerá inteligence. Byl vystaven obrovskému cizímu násilí, a nepropadnout šoku? To je nepravděpodobné, pomyslel si Martens. Sandál bylo nejpříjemnější vysvětlení, ležel tam už předtím, ale on ho zpozoroval až teď, a jeho vibrující, halucinující mozek si k sandálu vymyslel příběh, dva muže, kteří vyskočili zpoza Toyoty, a ve skutečnosti to byly ovšem ženy a nakonec po nich zůstal jen sandál: byla to postupně se zmenšující halucinace, neudivilo by ho, kdyby za nějakou chvíli zmizel i ten sandál.

Zavřel oči, znovu se podíval: sandál tam pořád ležel, ale určitě už ne dlouho. To že hlaveň jeho pušky byla horká – a nebylo to od slunce – a zbraň byla kromě toho cítit střelným prachem, byl to takový příjemný, jadernatý pach, jak se Martensovi vždycky zdálo, tak to vůbec nic neznamenalo. Jeho otec prostřelil jednou večer v pozdním stádiu požívání vína opakovačkou do peršana před televizí díru velkou jako talíř, jakou policie ve schwarzwaldském Furtwangenu ještě neviděla. Do protokolu pak uvedl, že k němu vpadli dva zloději, ale nikdy se nenašel jediný důkaz. Samozřejmě že jsem něco viděl, myslel si Martens, a vystřelil jsem, no je to snad zázrak? 15 000 dolarů odměny za zahraniční lékaře, každý doktor v německém lágru běhal kolem s tímhle číslem, možná to byla fáma, co se výše odměny týkalo, ale i 5000 by bylo dostatečným důvodem ke střelbě, když člověk uvidí za autem někoho nebo taky nikoho poskakovat. Nejdřív se ti druzí pokusili vyhodit do povětří sanitku, a pak si přišli pro hlavu, to bylo přece logické, pomyslel si Martens. Viděl jsem dva muže, kteří tady nebyli, myslel si, ale docela dobře tady být mohli.

Zase se podíval, a sandál dál tvrdošijně ležel na svém místě.

„Jsem lékař,“ řekl Martens, když si vedle něho lehl Khalili, byl cítit jako Martensova puška, jen o něco silněji. Mít vedle sebe přítele mu dělalo dobře, teď už to může být jen lepší.

„Ale, tak ty jsi lékař?“ řekl Khalili. „Těší mě. Já jsem tlumočník z Kreuzbergu. Víš, kdo jsem?“

Martens přikývl.

„Podívej se na mě,“ řekl Khalili.

Martens se na něho podíval, byla to radost. Měl Khaliliho rád, opravdu rád. Khalili byl v tomhle koutě světa nejlepší ze všech, Khalili byl objev na celý život. Kdybych zůstal doma, nikdy bych ho nepoznal, a to by byla škoda.

„Ty šilháš,“ řekl Khalili, „možná máš otřes mozku.“

Tím líp, pomyslel si Martens. *Commotio cerebri*, lehké mozkové trauma, teď ho napadlo, jak se jmenuje ta vesnice, v níž leželi: Quatliam. Jméno, které by v nějakém latinském verši nepůsobilo vůbec cize: *Quatliam esse delendam*.

„Lékaři by neměli být ozbrojení,“ řekl Martens. „Je to cynismus.“

„To ano,“ řekl Khalili. „Taky si myslím, že právě teď máme spoustu filozofických problémů. A s našimi bratry tam naproti není prostě řeč. A proto je tu teď necháme být.“

Za jílovitou zdí, která dělila ty druhé od vlastních, vyrůstal do výšky malý sloupek, jako fontána u kašny, jejíž voda se proměnila v prach. Vítr jej rozvířoval a na slunci se třpytily malé krystalky.

Khalili zamával Martensovi rukou před očima. „Haló,“ řekl. „Slyšels? Jdeme pryč. Dneska to není náš den.“

„Ano,“ řekl Martens.

Odtrhl se od třpytivé krásy prašné fontány a pohlédl do uličky. Sandál byl pryč.

V uších mu hučela krev. Slyšel, jak se mu zrychluje tep.

Pohlédl do listoví tenkého stromu, který se zdvíhal nad jedním z hliněných domků. Zelená osvěžuje oči. Martens si chtěl být jistý.

Opět tam pohlédl.

Sandál byl pryč.

Úlevou se roztřásl po celém těle.

„Počkej!“ řekl, když se Khalili už zvedal. „Vidíš tam nějaký sandál? Tady v uličce? Leží tam něco?“

Khalili se podíval.

„Ne, žádný sandál tam neleží. Proč? Ty ho tam vidíš?“ Khaliliho starostlivý pohled Martense zahřál. Na Khaliliho byl spoleh, projela jím vlna euforie, všechno v něm perlilo, řekl: „To nic.“

Chopil se Khaliliho ruky a ten mu pomohl na nohy.

„Je mi dobře,“ řekl Martens, mezi jeho chodidly a zemí byla měkká guma, zakolísal, ale Khalili ho bezpečně podepřel.

„V pohodě,“ opakoval Martens a skutečně teď bylo všechno jasné. Nejdřív dva muži, pak dvě ženy, potom sandál, teď už zase žádný sandál, jeho vlastní diagnóza souhlasila: reakce na přetížení, lehký otřes mozku. Ale už se to lepšilo, jeho duše pookřála, o mozek totiž vůbec nešlo, i když neurolog by to viděl jinak. Ne, jeho duše, kterou exploze doslova vymáčkla z těla, se už zase vrátila, a ve znovuzískané souhře pocitů a rozumu už neměl halucinační sandál místo. Žádný tam neležel, a to znamenalo, že se ve skutečnosti nic nestalo, jen že Martens vystřelil na přeludy.

To je v rodině, pomyslel si.

Provázen výstřely na rozloučenou poskakoval Dingo po zaprášené silnici. Khalili a Petersen se kolébali v rytmu nerovností. Martens se vzepřel chodidly proti podlaze, aby nemusel bez odpérování snášet nárazy do děr, jeho hlava citlivě reagovala na každý otřes. Průzorem ve voze pronikalo sluneční světlo pod úhlem, který vytvářel úzký paprsek, a Martensovi se zdálo, že je v něm naděje. Ozařoval Felderovu zbraň, ústí se lesklo a ruce, které ji držely, byly ruce řezníka. Ale když vůz projel zatáčkou a paprsek světla sklouzl z ústí pušky na Felderovy ruce, byly to najednou ruce řezníka, který hraje ve volném čase na mandolínu.

„Hraješ na mandolínu?“ zeptal se Martens

„Cože?“ Ve voze byl hluk. Martens otázku zopakoval.

„Na bubny!“ zakřičel Felder. „Proč?“

Martens zdvihl paže. Stejně by to jen obtížně vysvětloval. Khaliliho ustaraný pohled. No a, pomyslel si Martens, však jsem se jen zeptal, jestli nehraje na mandolínu. Lazaret, říkal Khaliliho pohled, hned tě tam odvezu, jen co budeme v táboře. To není třeba, pomyslel si Martens. Khalili zakroutil hlavou a vyhlédl ven.

„Kouření výjimečně povoleno!“ zvolal Niehoff dozadu. Niehoff tuhle hlídku vedl. O sobě tvrdil: „Dlouhej vocas, krátkej rozum.“ Miloval život, když s ním člověk někam vyrazil, vrátil se nezraněn zpátky, a pokud ne, byl to osud. Niehoff nepředstavoval žádné nebezpečí, ani pro ty druhé, ani pro vlastní, měli ho rádi všichni. Khalili, Petersen i Felder vytáhli zpod svých vest cigarety, Martens tu svou poslední vykouřil už před odjezdem z tábora, než vyrazili do vsi, v níž vybuchla bomba. Když si na to vzpomněl, udělalo se mu zase zle. Výbuch nebylo správné slovo, nebylo to slovo pro pocit, jako by to člověka drtilo mezi dvěma ocelovými deskami. Nezasloužil si, aby mu ti druzí způsobili takovou radikální věc, nebylo to spravedlivé.

Khalili si sedl vedle něho a nabídl mu cigaretu.

Martens si jednu z balíčků vytáhl. Khalili kliknul zapalovačem. Martens uviděl plamen, mihotavý, přeskakující sem a tam, jako by se nemohl sakra uklidnit. Khalili přidržel Martensovi ruku, a teď to vyšlo, připálil si.

„Hele, Moritzi, teď vážně. Nelíbí se mi to.“

„Co?“ Martens inhaloval zhluboka, ještě víc než doma v Berlíně, v tomhle koutě světa se na kouření neumíralo.

„Jak sis zapaloval to cigáro. Nedokázal ses plamínkem trefit na jeho konec.“

Dobře, pomyslel si Martens. Motorické poruchy. Další příznak otřesu mozku.

„To je možný,“ řekl. „Půjdu do lazaretu. Hned jak přijedeme do tábora. Nechám se vyšetřit.“

„Ale ne od Niny,“

„Neošetřuju nikoho, koho mám rád. Říká vždycky můj otec. Ale možná to říká, jen protože nejsem soukromě pojištěnej.“

„Má pravdu. Já bych se nechal vyšetřit von Loeckem.“

„To není dobrý nápad. Loeck je do Niny zamilovanej. I kdybys měl v hlavě kulku, řekne ti: V pořádku, příteli. Jen si pěkně na té díře podržte palec, a dožijete se sta let.“

„Všichni jsou do Niny zamilovaní. Nemůžu si vybírat, Time.“

„Tak se nech vyšetřit ode mě! Já do ní zamilovanej nejsem. Má láska platí jen boji proti terorismu. A studoval jsem dva semestry medicíny.“

„Jo, a padesát semestrů germanistiky.“

„No a? Můžou tě vyléčit verše, jako sayyida. Učiním tě nezranitelným.“

Vytáhl zpod košile amulet, který koupil od jednoho pouličního svatého, verš koránu zavnutý do kůže, s luskem chilli. Khalili ho políbil.

„Dneska to zase stálo za to,“ řekl.

Jízda do tábora se táhla, bylo to pouhých pět kilometrů, ale prošpikovaných děrami od granátů, všude plno koz, Martens cítil každý metr jízdy na vlastním těle. Při každém otřesu se bolest za okem zvětšila, bylo to jako jehla provrtávající se zřítelnicí. Uslzeným okem spatřil venku první domy přátelského města, v němž byl jejich tábor. Město se chovalo přátelsky, protože tábor dával lidem trochu peněz a poskytoval jim ochranu. Bylo to přátelství se skřípajícími zuby, a když se Dingo najednou zastavil, Khalili, Petersen a všichni ostatní uvnitř zneklidněli. V tomhle koutě světa nebylo radno zastavovat, nejlepší bylo napodobit rejska: ve spěchu do krytu, krátký pohled vpravo, vlevo, a šup k dalšímu úkrytu, přeběhnout, a tak po celý den, a hodně jíst, protože při takovémhle způsobu života se spotřebuje hodně kalorií.

„Jen nehoda!“ zavolal Niehoff dozadu, ale někdy to začínalo právě takhle: auto napříč silnice, projet se nedalo, zezadu se blížilo další auto, nebo nějaký muž najednou začal utíkat, nebo se na vás s křikem vrhnul.

„Jen vozík tažený oslem,“ upřesnil to Niehoff. Khalili upínal oči dopředu, Petersen se pokřižoval, Felder pozoroval pušku mezi svými koleny.

„Pryč, pryč, pryč!“ zavolal řidič Vogel z okna. Martens vyrazil dveře a vyskočil z vozu, vrhnul se na kolena, zalapal po dechu, panika mu stáhla hrdlo, nekonečně úzkou skulinou z něho vyletěl hlen a přistál u nohou dětí, tolika dětí. Vždycky se vynořily odnikud, někdy uprostřed pustiny, jako by je porodilo kamení. Děti, to bylo dobré znamení, když tu byly, ti druzí nestříleli, nebo řekněme jen neradi. Ty nejmenší přišly až úplně k Martensovi, napřahovaly ruce a dotýkaly se jeho zlatých kadeří. Rozhíňaly se, byly hrdé na to, že se dotkly cizincových vlasů. Maže si vlasy barvou, říkaly ty starší, ne ne, přichází ze země, kde nikdy nesvítí slunce, proto je má tak světlé. Khalili mu už mnohokrát překládal, co děti o jeho vlasech říkají.

„Všechno je v pohodě,“ řekl Khalili a pomohl Martensovi na nohy.

„Promiň,“ řekl Martens. Z nosu mu stékaly sope. „Nemohl jsem to přemoct.“

„Je to jen převrženej vozík. Pojd', podívej se sám. Žádná bomba tam není. Chci, aby ses sám přesvědčil. Je to jen obchodník s botama, dva chlápci do něj narazili z boku, všude leží rozházený boty, podívej!“

Khalili Martense odvedl k místu, vozík ležel na boku, jedno kolečko se ještě točilo, všude po silnici se válely sandály. Dva muži v bílých venkovských kalhotách se

s kramářem dohadovali, Niehoff s připravenou zbraní posunkem přivolal Khaliliho: „Ať to tu uvolní. Řekněte jim to, ale přátelsky!“

Martensovi pískalo v uších, před očima se mu míhaly bílé, průhledné vločky, míhaly se před sandály, kterými byla pokrytá zem, po párech svázané sandály. Přelétl pohledem jeden po druhém všechny, a v každém jednom trčel obraz té ženy, která se zhroutila do prachu, obláčky, které stoupaly vzhůru a nějakou dobu se vznášely nad ženinou hlavou. Sandály vydávaly dokonce i tóny. Martens slyšel tu druhou ženu, něco na něho volala, dokázal si teď vzpomenout na jedno slovo, několikrát ho opakovala.

Khúré, to slovo se mu roztáčelo v hlavě, pořád rychleji, khúré! Khalili jednal s muži, kteří byli do nehody zapleteni, ale Martens nemohl čekat, odtáhl Khaliliho od ostatních, musel vědět, jestli je ještě naděje.

„Khúré,“ řekl „Je to nějaké slovo? Znamená to něco?“

„Jaks na to přišel? Vždyť jsi bílejší jak plátno.“

„Znamená to něco?“

„Vyslovuješ to špatně. Khóré. To znamená sestra. Proč?“

„Nic,“ řekl Martens. „Vůbec nic.“ Doklopýtal k Dingovi, posadil se vedle Petersena a Feldera, chvíli měl pocit, že z něho zbyla jen hlava, ztratil přístup ke svému tělu. Celá jeho energie se soustředila mezi spánky, kde to slovo bušilo, khóré, khóré. Člověk si nemohl představovat nějaké slovo, které neznal. To slovo jsem slyšel, říkal si. Kdybych ho neslyšel, neznal bych ho. Slyšel jsem ho. A jestli to slovo existovalo, existovala i ta žena, a jestli existovala ta žena, existovala i ta zraněná.

„To je moje sestra!“ volala na něho ta žena. „Moje sestra!“

3

Před Dingem se otevřela brána tábora, který byl pro ty druhé vředem na těle přátelského města, pro vlastní to však bylo něco jako alpská chata. Tady byl člověk jistý před bouří a nečasem, a večer, když zasyčely pivní plechovky, vyprávěly se historky, pravdivé historky. Nikdo si nic nevymýšlel, protože tenhle kout světa poskytoval i špatným vypravěčům dostatek látky pro dobré příběhy. Někteří ráno opouštěli alpskou chatu bez jediného vrubu na pažbě, a když se večer vraceli, přejeli palcem přes jeden nebo dva čerstvě odštípnuté zářezy a jejich duše zůstávala na malých odřezcích na okrajích viset jako cukrová vata.

Martens při jízdě pozoroval šterkem naplněné lapače kulek, kterými byl po obou stranách zabezpečen příjezdový koridor. Přejížděl po nich stín Dinga, ale ta hra stínů nic neznamenal. Pro Martense už nic, co viděl, neznamenal, nedokázal už k věcem zaujímat stanovisko. Výstřely na ženu ho od všeho oddělily. Seděl koleno na koleno v Dingovi spolu s Petersenem a Khalilim, slyšel je, jak mluví, ale to všechno bylo jen funkční. Uši slyšely, kolena cítila, tělo se chovalo jako dělník u pásu, který dál pohybuje rukama, i když na pásu už nic není. Jídlo, spaní, záchod, to všechno bude dál fungovat, ale já už u toho nejsem, myslel si Martens. Byl v té vesnici. Už zase zapomněl,

jak se jmenovala. Byl v té vesnici a nikde jinde. Zůstal jsem tam, pomyslel si. To, co tady z něho zbylo, byl jen přízrak.

Na parkovišti vystoupili z Dinga, vlajky jednotlivých národů se třepaly ve větru, bylo cítit pečená kuřata. Niehoff k nim měl ještě krátký proslov, a pak řekl: „Máte rozchod.“

Khalili položil Martensovi ruku na rameno.

„Naše poslední nasazení,“ řekl. „Nás už asi těžko ještě někam vyšlou.“

Sobota, pomyslel si Martens. Za tři dny bude po všem, v sobotu odletí do Berlína, na neděli si s Khalilim domluvili rande.

„Jsi bílej jako stěna,“ řekl Khalili. „Takhle se s tebou v Berlíně ukázat nemůžu. Chceme přece zajít k Manzinimu, na tos doufám nezapomněl. Dvacet nula nula u Manziniho. Sraz veteránů.“

„Manzini,“ řekl Martens. To jméno mu dělalo dobře, příjemné obrazy, večery s Anjou u Manziniho, její zelené, chladné oči, svou lásku měla v rukou, její pleť přenášela pocity, oči používala jen k vidění. Jako Nina, tuhle podobnost si kupodivu uvědomil až teď, ani jedna z nich neměla výrazné oči. Manzini, nádherné jméno, ale toho se teď nedokázal chytit, Manzini ve skutečnosti neexistoval. Vesnice existovala.

„Jak se jmenuje?“ zeptal se.

„Co?“

„Ta vesnice. Kde jsme byli.“

„Quatliam.“

„Ano. Quatliam.“ Quatliam, říkal si, s tím si dokáže něco spojit, bylo to jediné reálné místo, a tam se zase najde. Musel tam zpátky, protože tam ještě byl, někdo ho musel odvést.

„To ale bez tebe nepůjde,“ řekl.

„Co beze mě nepůjde?“

Martens mlčel. Jeho nohy stály na nejisté půdě, země se nahýbala, rozkročil se jako opilec a rozhlížel se, kam by si sedl. Musel se teď jednoduše posadit, na zídku před kavárnou Lummerland*, to jméno se Martensovi líbilo. Ti první, co sem přišli, nazvali tábor Lummerland, a večer zpívali píseň o Lummerlandu: o ostrově se dvěma stromy, v hlubokém, širém moři ... Tehdy byli ti druzí ještě mnohem blíže a dokázali do kavárny odpálit raketu, ta ovšem nevybuchla, jejich zklamání viselo pořád ještě ve vzduchu.

„Ale jen na jedno cigáro,“ řekl Khalili. Posadil se vedle Martense. „A pak tě doprovodím do lazaretu.“

Zapálili si a Martens řekl: „V té vesnici. V Quatliamu.“ Quatliam, myslel si. Takové jméno, a tak bezvýznamná díra. A přece se z ní stal střed jeho života. „Něco jsem tam viděl,“ řekl.

Večer se v horách zdvihl vítr, vrhl se do údolí, fičel přes brambořiště, zmocnil se draků dětí, vlétl do přátelského města, překonal lapače kulek a ochranné zdi tábora a po uličkách rozfoukával prach a horko. Nadýmal maskovací sítě, pobláznil národní vlajky a rozžhavl konečky cigaret. Khalili si nasadil sluneční brýle proti prachu a Martens

vyprávěl, co v Quatliamu viděl. Neřekl: vystřelil jsem na tu ženu. Nechtěl sám nést zodpovědnost, chtěl se o ni podělit s osudem, s neznámými silami, s křížovou palbou, která ženu možná zasáhla, se zbloudilými kulkami, jichž bylo ve vzduchu tolik. Pro ženu nehrálo žádnou roli, jestli řekne pravdu nebo ne. Potřebovala rychlou pomoc. Samozřejmě že by tomu Khalili porozuměl, kdyby Martens řekl: vystřelil jsem na ni. Všichni v táboře by to pochopili, kdo proboha jiný na celém světě, když ne oni? Ale nestačilo tomu rozumět. Pochopili by to a mysleli by si: díkybohu se to nestalo mně. Tohle není žádná vyrážka, tohle není mor, pomyslel si Martens, já nejsem nemocný, mně se jen něco přihodilo, a přihodilo se to jen mně a já se s tím vypořádám. Měl právo si to nechat pro sebe. Neměl potřebu se k něčemu přiznávat, měl potřebu něco podniknout.

„Vím, že Thieke právě opravuje jednoho Fuchse,“ řekl. Cigareta mu mezi prsty dohořela, sežehla mu kůži, odhodil ji do větru. „Thieke je můj klient. A ty máš ještě čtyři láhve. Za dvě nám toho Fuchse dá.“

„Moritzi,“ řekl Khalili. „Domluvili jsme se na neděli. Jak se to tam jmenuje?“

„Manzini.“

„Manzini. To s tou ženskou, chápu, že ti to dává zabrat, ale myslím, že ti to v týchle chvíli moc nemyslí. Co to má s tím Thiekem znamenat? Chceš se s Fuchsem vydat sám do tý vesnice? Přemýšlej. Víš, že je to praštěný, jinak bys požádal Seegemanna o povolení. Ale to nechceš. Protože víš, že Seegemann je sice mizernej velitel, ale ani jeho by nenapadlo poslat teď do tý vsi saniťáky. My jsme se stáhli a ta ves je teď jejich, patří jim. Tam odsud se živej ...“

Martens ho už neposlouchal. Pozoroval ptáka, který se třepetal proti větru, pomalu se nehul z místa, tančil s větrnými víry, byl to malý, namodralý ptáček. Ptáků tu bylo málo, měli málo stromů, málo potravy, bylo tu jen pár koček a hodně bojových psů s výškou v kohoutku devadesát centimetrů. Pták to najednou vzdal, nechal se větrem unést a jako cosi neživého ho to odválo pryč. Tohle není metafora, pomyslel si Martens, to je prostě jen pták.

„Posloucháš mě?“ zeptal se Khalili. Zamával Martensovi rukou před obličejem.

„Pojď, dojdeme pro ty láhve,“ řekl Martens. Vstal, cítil nekonečnou únavu. „Musíme vyjet.“ Měl sucho v ústech, a chuť po železe, jako krev. „Zajedeme pro tu ženskou a odvezeme ji do lazaretu.“

Khalili mu položil ruku na rameno.

„Pojď, trochu se projdeme,“ řekl. Obrátil Martense o devadesát stupňů, ve směru k lazaretu. Martens se vzepřel, otočil se ve směru na Frankfurt, totiž k baráku, kde bydlel Khalili, kde měl ve skříňce schované láhve vodky, které dostal před pěti měsíci od jednoho strýčka z Tádžikistánu a propašoval je do tábora, byla jich tehdy stovka, a teď už jen čtyři: Khalili žíznivce zásoboval, byl v lágru oblíben.

„Do lazaretu ne,“ řekl Martens. „K tobě. Do lazaretu půjdu, až sem tu ženskou přivezeme. U mě to nespěchá, u ní ano.“

„Já to vidím jinak. Když mi bude někdo vykládat, že chce ukrást Fuchse, aby v něm dovezl paštúnskou ženu z vesnice, v který se opevnilo deset nebo dvacet talibánců, tak bych usoudil, že dotyčný by se měl radši nejdřív nechat vyšetřit v lazaretu. Zvlášť když pod ním před několika hodinama vybuchla bomba.“

Martense to už nebavilo. Nebavilo ho to a cítil únavu ve všech kloubech, nechtěl diskutovat. Možná ti druzí vesnici obsadili, možná taky ne. Pro něho nemělo smysl nad tím uvažovat.

„Já tam musím,“ řekl. Proti nim šly dvě ženy, proti prachu si kolem hlavy ovázaly pestré šátky, měly sluneční brýle, jejich ohony působily sportovně.

„Ahoj Time!“ řekla tam menší z nich, druhá se sportovně usmívala. Všechno na nich bylo sportovní, měly na sobě uniformu jako nějaký extravagantní oděv pro jogging.

„Ahoj Sabino,“ řekl Khalili, a z jeho tónu Martens usoudil, že s ní spal, ale že už se mu podruhé nechce.

Vítr obě ženy odvál kolem nich pryč, nad horami bobtnalo večerní slunce.

„Tak pojd,“ řekl Martens.

Khalili mu položil ruce na ramena.

„Řekni mi jeden dobrej důvod,“ řekl, „proč chceš tři dny před odjezdem takhle riskovat život. A nevykládej mi, že je to tvá povinnost lékaře. Když jsem dělal medicínu, otec mi říkal: Nejlepším přítelem lékaře musí být smrt. Přece víš, že všem pomoci nemůžeš, že ti umírají pod rukama. Tak proč zrovna tahle ženská? Proč chceš pro ni dávat v sázku svůj a můj život? Uveď mi jeden přijatelný důvod, a jedu s tebou.“

Martens pohlédl Khalilimu do očí. A věděl, že Khalili tomu neporozumí. Nešlo o vinu. Bez úmyslu není viny, nebylo důležité, kdo na tu ženu střílel. Musím tam, protože tam pořád jsem, myslel si. A byl tam, protože byl tady, v téhle zemi. Přijatelný důvod by byl: to, co dělám, dělám, protože jsem v téhle zemi. Ale to by Khaliliho nepřesvědčilo, a on ho potřeboval, jako tlumočnicka i jako přítele, s kterým se může podělit o strach.

„To já jsem na ni vystřelil,“ řekl.

Khalili odvrátil pohled.

„Tak to je dobrej důvod,“ řekl pak. Objal ho, silně a krátce, a zas ho pustil. „Tak jdem pro ty láhve,“ řekl a vytřel si něco z oka.

„Ano,“ řekl Martens. A jako dva kamarádi zašli do baráku jménem Frankfurt. A tři dny před odjezdem Martens pochopil, po pěti měsících, co to znamená být tady.

* Lummerland – fiktivní ostrov z knihy Michaela Endeho *Jim Knoflík a strojvůdce Lukáš*, slouží jako metafora ohraničené, přátelské oblasti.